

RAPPORT

Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI)
enligt Svensk standard SS 199000:2014

NATURVÄRDESINVENTERING SAMT FÖRDJUPAD ARTINVENTERING AV FÅGLAR I ETT OMRÅDE VID RUBINGATAN, GÖTEBORGS STAD

Pro Natura

MAJ 2023

Rapport samt föreliggande arbete följer svensk standard
SS 19000:2014 – Naturvärdesinventering
avseende biologisk mångfald (NVI)

Inventering, text och foto:

Pro Natura
Träringen 66b
416 79 Göteborg
Telefon: 0706-594257
e-post: ola.bengtsson@pro-natura.net

Pro Natura:

Kontaktperson och ansvarig handläggare: Ola Bengtsson
Inventering: Ola Bengtsson och Johan Ennerfelt, Pro Natura

Beställare:

Göteborgs Stad, Stadsbyggnadskontoret
Kontaktperson: Hugo Rosenlund

Framsida:

Miljöbild över naturvärdesobjekt 3 från Rubingatan Ö, Tallåga med utgångshål efter vedlevande inekter (N).

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	4
2. Uppdraget.....	5
2.1 Bakgrund.....	5
2.2 Syftet med NVI:n	5
2.3 Omfattning.....	5
3. Metodik	6
3.1. Generell naturvärdesinventering.....	6
3.2 Inventering av fåglar.....	8
3.2 Arbetsgång.....	9
4. Allmänt om naturförhållandena	10
4.1. Geografi och bebyggelse.....	10
4.2. Naturförhållandena	10
4.3. Uppgifter om naturförhållandena från befintligt underlag	11
5. Beskrivningar av naturvärdesobjekt.....	12
6.1. Diskussion fågelinventeringen	19
7. Analys av områdets känslighet för byggnation	21
8. Litteratur och källor	23
8.1. Skriftliga källor.....	23
8.2. Kartor.....	23
8.3. Databaser och internet	24

Bilaga 1: Karta över inventeringsområdet samt naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass

Bilaga 2: Karta över naturvärdesobjektens naturtyper

Bilaga 3: Lista över noterade fågelarter

1. Sammanfattning

I samband med att en detaljplan tas fram för ett område vid Rubingatan, inom stadsdelen Tynnered, har Göteborgs stad beställt en naturvärdesinventering samt en fördjupad artinventering av fåglar av Pro Natura. Detaljplanen syftar till att möjliggöra byggnation av bostäder som nästa etapp i utvecklingen kring Opaltorget. Syftet med naturvärdesinventeringen är att kartlägga naturvärden i det avgränsade inventeringsområdet vid Rubingatan. Vidare syftar inventeringen till att få en uppfattning om fågelfaunan i området samt att bedöma om området ingår i ett revir för den mindre hackspett och i så fall hur en byggnation skulle påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen i detta revir.

Inventeringen utfördes under vår och sommar 2022 enligt Svensk standard 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Detaljeringsgraden på inventeringen har varit detalj. Inventeringen har skett med tilläggen "naturvärdesklass 4" samt "fördjupad artinventering av fåglar".

Sammanlagt inventerades cirka 1,9 hektar. Totalt har tre naturvärdesobjekt avgränsats varav ett bedömdes hysa påtagliga naturvärden motsvarande naturvärdesklass 3 och två bedömdes hysa vissa naturvärden motsvarande naturvärdesklass 4. Värden för biologisk mångfald som påträffats i området är främst knutna till grova och mogna tallar, förekomst av död ved.

Den absoluta merparten av alla noterade fågelarter är allmänt förekommande i vardagslandskapet och bedöms lätt kunna hitta häckningsmiljöer i närområdet. Detta gäller även de båda rödlistade arter – björktrast (NT) och ärtsångare (NT) – som bedömdes vara möjliga häckfåglar inom inventeringsområdet. Det kan inte uteslutas att inventeringsområdet ingår i ett revir där den mindre hackspetten kan söka föda, exempelvis vintertid. Miljöerna inom inventeringsområdet bedöms dock inte som optimala för den mindre hackspetten och bortfall av dessa miljöer bedöms därför inte ha annat än marginell inverkan på den mindre hackspettens möjligheter att söka föda i närområdet.

Murgröna, en fridlyst art, noterades i naturvärdesobjekt 2. Detta fynd utgörs med största sannolikhet av en trädgårdsrymling.

Merparten av det inventerade området bedöms ha tämligen låg känslighet för byggnation. I naturvärdesobjekt 2 finns dock tallmiljöer av lite äldre slag och byggnation i dessa skulle innebära en viss förlust av naturvärden i det lokala perspektivet.

2. Uppdraget

2.1 Bakgrund

I samband med att en detaljplan tas fram för ett område vid Rubingatan, inom stadsdelen Tynnered, har Göteborgs stad beställt en naturvärdesinventering samt en fördjupad artinventering av fåglar av Pro Natura. Detaljplanen syftar till att möjliggöra byggnation av bostäder som nästa etapp i utvecklingen kring Opaltorget.

2.2 Syftet med NVI:n

Syftet med naturvärdesinventeringen är att kartlägga naturvärden i det avgränsade inventeringsområdet vid Rubingatan. Vidare syftar inventeringen till att få en uppfattning om fågelfaunan i området samt att bedöma om området ingår i ett revir för den mindre hackspett och i så fall hur en byggnation skulle påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen i detta revir.

2.3 Omfattning

Inventeringen följer den nationella standarden för naturvärdesinventering SS 199000:2014, med tilläggen "naturvärdesklass 4" och "fördjupad artinventering av häckfåglar". Inventeringen har genomförts med detaljeringsgraden som i nämnda standard benämns "Fältnivå detalj". Detta innebär att naturvärdesobjekt med en yta om 10 kvadratmeter eller mer ska kunna identifieras samt linjeformade objekt med en längd om minst 10 meter samt en bredd om minst 0,5 meter, identifieras.

Det ska framhållas att detta, enligt standarden för naturvärdesinventering (NVI), är en sammanställning och bedömning av värden utifrån aspekten biologisk mångfald. Någon bedömning av områdets eventuella geologiska, geomorfologiska eller hydrologiska värden ej har gjorts.

I detta arbete ingår heller ingen bedömning av den kulturhistoriska miljön. Inte heller innehåller detta arbete någon bedömning av områdets sociala värden eller värden för friluftslivet.

Arbetet innehåller även en analys av inventeringsområdets känslighet för byggnation. Denna del ingår normalt inte i en naturvärdesinventering enligt framtagen standard men har, på beställarens begäran lagts till som ett separat kapitel.

Fältarbetet genomfördes vår och sommar 2022.

3. Metodik

Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt standarden för naturvärdesinventeringar (NVI) SS 199000:2014. För detaljer i denna så hänvisas till standarddokumenten Svensk Standard SS 199000:2014 och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

3.1. Generell naturvärdesinventering

Grunden i denna standard är att på ett transparent, upprepbart och väldefinierat sätt genomföra *naturvärdesbedömningar* vad gäller biologisk mångfald. Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. Ett områdes naturvärde redovisas genom att det tilldelas en naturvärdesklass. Naturvärdesinventeringar kan genomföras med olika ambitionsnivåer beroende på syftet med inventeringen. Detta gäller huruvida fältarbete ska genomföras eller ej, vilken detaljeringsgrad inventeringen ska ha (vilken som är minsta obligatoriska karteringsenhet) och om inventeringen ska ha några tillägg (t.ex. identifiering av objekt med generellt biotopskydd, inventering av särskilda arter, identifiering och avgränsning av områden som har naturvärdesklass 4). I denna inventering ingår tilläggen "naturvärdesklass 4" samt "fördjupad artinventering av häckfåglar".

En viktig princip i arbetet med naturvärdesinventering enligt standarden är att naturvärdesbedömningen ska utgå från två olika bedömningsgrunder – *bedömningsgrund art* och *bedömningsgrund biotop*. Den första avser i vilken grad arter och arters förekomst bidrar till naturvärdet. Den andra är en bedömning av hur biotopen bidrar till den biologiska mångfalden. De båda bedömningsgrunderna är naturligtvis beroende av varandra så att högre värde från biotopsynpunkt normalt leder till att området också har värden i form av artförekomster.

Ett viktigt begrepp vid användningen av arter som bedömningsgrund är begreppet *naturvårdsart*. Enligt standarden för naturvärdesinventeringar (NVI) så är naturvårdsart en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Detta är i linje med ArtDatabankens definition av begreppet (ArtDatabanken 2013). Enligt ArtDatabanken är naturvårdsarter ett samlingsbegrepp för skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. I standarden hanteras dock nyckelarter separat och ingår därmed inte i begreppet naturvårdsart. Signalarter,

inklusive fridlysta arter, markeras i listorna över naturvårdsarter med "S" och typiska arter med "T". Rödlistade arter markeras med artens rödlistningskategori, "NT", "VU", "EN", "CR" och "DD".

Viktiga faktorer vid bedömning av ett områdes biotopkvalitet är:

- Naturlighet
- Processer och störningsregimer
- Strukturer
- Element
- Kontinuitet
- Naturgivna förutsättningar
- Förekomst av nyckelarter
- Läge, storlek och form

Strukturer och element är av särskild betydelse vid bedömningen eftersom de är företeelser som kan uppfattas i fält. De används därför i många fall för att indirekt bedöma förekomst av andra biotopkvaliteter, som exempelvis naturlighet, processer och störningsregimer, kontinuitet, naturgivna förutsättningar och vissa nyckelarter.

Biotopens värde beror också på hur sällsynt och hotad den är.

I standarden finns också angivet hur olika *naturtyper* ska benämnas. En naturtyp är en sammanfattande benämning på en grupp biotoper med gemensamma kännetecken. I naturvärdesinventeringen grupperas biotoperna i följande naturtyper: Infrastruktur och bebyggd mark, täkt och upplag, park och trädgård, åkermark, äng och betesmark, igenväxningsmark, skog och träd, myr, fjäll, berg och sten, sandmiljö, grund marin mjukbotten, grund marin hårbotten, djup marin mjukbotten, djup marin hårbotten, biogent rev och bubbelrev, antropogen marin miljö, grund sjö, djup sjö, småvatten, vattendrag, antropogen limnisk miljö, havsstrand samt limnisk strand. Begreppet naturtyp används ibland, både i vanligt tal och i biologiska sammanhang, med något annorlunda betydelse. Ett exempel är Natura 2000 som använder naturtyp i en annan betydelse.

Ett viktigt resultat av en naturvärdesinventering är att *naturvärdesobjekt* identifieras, avgränsas, bedöms och beskrivs. Ett naturvärdesobjekt i en naturvärdesinventering är ett avgränsat geografiskt område med naturvärde, som utgörs av en dominerande naturtyp och som kan bedömas till en och samma naturvärdesklass. I standarden ska ett naturvärdesobjekt vara ett sammanhängande geografiskt område.

De naturvärdesklasser som används i naturvärdesinventeringen är:

- Naturvärdesklass 1 - högsta naturvärde
- Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde
- Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde
- Naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

Enligt framtagen standard tolkas denna värdeskala på följande sätt:

Naturvärdesklass 1 (störst positiv betydelse för biologisk mångfald): Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Naturvärdesklass 2 (stor positiv betydelse för biologisk mångfald): Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 3 (påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald): Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, med det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 (viss positiv betydelse för biologisk mångfald): Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

De områden som redovisas i denna inventering är de som uppnått naturvärdesklass 4 eller högre. I denna inventering nådde samtliga fyra naturvärdesobjekt upp till naturvärdesklass 3, påtagliga naturvärden.

Det område som inventerats framgår, tillsammans med avgränsning av naturvärdesobjekt och naturvärdesklassning, av karta i figur 1 samt bilaga 1 medan Naturvärdesobjektens naturtyper framgår av karta i bilaga 2. I bilaga 3 redovisas en fullständig lista över fågelarter som noterades under inventeringen.

3.2 Inventering av fåglar

Inventering av fåglar har gjorts genom fältbesök vid fyra olika tillfällen under vårförsommars (13/4 – 15/6). Ett fältbesök gjordes under nattetid (april för ugglor) medan

resterande fältbesök gjordes vid tidiga morgnar. Vid varje fältbesök noterades samtliga arter som hördes eller sågs, tillsammans med under vilka omständigheter arten noterades (exempelvis sjungande, överflygande, varnande etc.). Detta för att sedan kunna avgöra sannolikheten för huruvida en art häckar inom ett visst delområde eller ej.

Tillvägagångssätt följer den metoden som är beskriven som "Artlistning" i Biologiska InventeringsNormer för fåglar BiN (Naturvårdsverket 1978). Denna metod har använts exempelvis vid framtagande av Svensk fågelatlas och är en robust och relevant metod då syftet med inventeringen är att få en kvalitativ uppfattning om häckfågelfaunan (vilka arter som förekommer) snarare än en kvantitativ uppfattning (hur många par av varje art förekommer).

Vid sammanställning av resultatet har häckningskriterier angivna under metoden Artlistning följts till allra största delen och liksom bedömning sannolikheten för häckning. Noteringar av sjungande, eller på annat sätt revirhävdande, fågelarter vid 2 eller fler tillfällen i samma delområde har exempelvis bedömts som en trolig häckning. Om en av noteringarna utgjorts av sång eller liknande och den andra noteringen utgjorts av andra aktiviteter har även detta bedömts som trolig häckning. Arten har då uppenbarligen varit stationär i delområdet under en längre period under häckningssäsong. Notering av nyligen flygga ungar har även bedömts som en indikation på trolig häckning medan observationer av fåglar som upprepade gånger besöker bo eller bohål har bedömts som säker häckning. I de fall endast en notering gjorts av revirhävdande beteende i ett delområde har detta bedömts som möjlig häckning. Observationer av en art vid ett tillfälle under andra omständigheter – födosök, lockläte eller liknande – som inte direkt indikerar att arten hävdar revir har angivits som "Oklar" i de fall miljön bedömts som en möjlig häckningsmiljö för den aktuella arten. Detta är ett mindre avsteg från ovan angivna metod där observation i möjlig häckningsmiljö bedömts som "möjlig" häckning. Vid överflygning eller annan typ av observation av en art i en miljö som inte är lämplig för häckning har bedömningen gjorts att det sannolikt ej är fråga om häckning utan bara en observation av en kringströvande fågelindivid.

3.2 Arbetsgång

Förarbete

Under förarbetet genomfördes följande moment:

1. Sammanställning av tidigare dokumentation om naturen i inventeringsområdet.
2. Avgränsning av potentiella naturvärdesobjekt.

3. Framtagande av fältkartor för arbetet där potentiella naturvärdesobjekt är markerade. Fältkartorna har innehållit en bakgrund med ortofoto.

Fältarbete

Inventering har genomförts i hela det område som redovisas på karta i figur 1 samt bilaga 1. I detta område har naturvärdesobjekt urskilts som tillhör naturtypen Skog och träd. För naturvärdesobjekt tillhörande naturtypen Skog och träd har typifiering av biotoper följt Löfgren & Andersson 2000. Under fältarbetet eftersöktes även naturvårdsarter.

Rapportering

Rapporteringen följer standarden och för detaljer hänvisas till standarddokumenten (Svensk Standard SS 199000:2014 och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014). Om inga kommentarer anger annat så är redovisade naturvårdsarter noterade under denna naturvärdesinventering.

4. Allmänt om naturförhållandena

4.1. Geografi och bebyggelse

Inventeringsområdet är ca 1,9 ha stort och är beläget mellan Rubingatan och Ametistgatan, en dryg kilometer sydväst om Frölunda torg i västra Göteborg. Hela det inventerade området omges av tätortsbebyggelse, vägar, spårvagnsspår och liknande. Däremot saknas större trafikleder i det omedelbara närområdet. I både öster, söder och väster finns dock beskogade grönområden in emellan bebyggelse och hårdgjorda ytor.

4.2. Naturförhållandena

Själva inventeringsområdet består av en skogklädd sydsluttning mellan Rubingatan och ametistgatan. Marken är torr till frisk och fuktiga avsnitt liksom bäckar och liknande saknas. Hällmarker förekommer i sluttningens övre delar. Trädskiktet är mestadels ungt och består lövträd i sekundärt uppkomna skogsmiljöer. Bitvis finns dock inslag av äldre tall. Liksom många andra tätortsnära skogsmiljöer i Göteborg, innehåller inventeringsområdet en betydande mängd av exotiska, oftast fågelspridda, arter som spritts från närliggande trädgårdar och parkmiljöer. Exempel på sådana exotiska arter kan vara häckberberis, lagerhägg eller olika arter av oxbär.

Närområdet består till största delen av bebyggda tätortsmiljöer. I öster, söder och väster förekommer dock kilar av skogsmark in emellan bebyggda ytor till vilket inventeringsområdet har en viss landskaplig koppling. Dessa skogar är delvis belägna på hållmarker och delvis på lite djupare jordar. Såväl löv- som barrmiljöer finns representerade. Dessa beskogade ytor – och därmed även skogsmiljöerna inom inventeringsområdet – har i viss mån en ekologisk kontakt med omliggande skogar i ett vidare landskap även om de ekologiska kopplingarna och korridorerna ofta bryts av bebyggda ytor, vägar och liknande.

Kuperingsgraden i närområdet är förhållandevis måttlig och höglänta partier når sällan över 50 meter över havet. Låglänta delar i dalgångar befinner sig cirka 10 till 15 meter över havet.

4.3. Uppgifter om naturförhållandena från befintligt underlag

Området omfattas av riksintresse för högexploaterad kust enligt MB 4 Kap 4§. Inom aktuellt inventeringsområde saknas särskilda områdesbestämmelser för Natura-2000, naturreservat eller biotopskyddsområde. Ingen del av det inventerade området omfattas heller av strandskydd.

Ingen del av det aktuella inventeringsområdet har omfattats av de tematiska inventeringar som utförts på nationell nivå, såsom våtmarksinventeringen, ängs- och betesmarksinventeringen, ädellövskogsinventeringen, nyckelbiotopsinventeringen och sumpskogsinventeringen.

Inga särskilt skyddsvärda träd har tidigare pekats ut inom inventeringsområdet och inga sådana påträffades heller i samband med fältarbetet för denna inventering.

Inom inventeringsområdet finns det ett fynd av en skogsmård rapporterat på Artportalen (fyndet gäller troligen inventeringsområdet men centrumkoordinaten är belägen utanför). Därmed har fyndet inte gått att knyta till något enskilt naturvärdesobjekt.

5. Beskrivningar av naturvärdesobjekt

Sammanlagt har fyra naturvärdesobjekt identifierats inom avgränsat inventeringsområde. Dessa tillhör naturtyperna Skog och träd och Park och trädgård. Samtliga naturvärdesobjekt har bedömts hysa påtagliga naturvärden (Klass 3). Bedömningarna av naturvärdesobjekt 3 är endast *preliminär*. För att med säkerhet kunna bedöma objektets naturvärdesklass, måste eventuellt utökade inventeringar av fåglar och fladdermöss göras inom naturvärdesobjektet. En utökad inventering skulle kunde innebära att naturvärdesobjektets klass höjs.

Figur 1. Karta över inventeringsområdet vid Rubingatan och avgränsade naturvärdesobjekt samt deras naturvärdesklass. På kartan har även förekomst av den fridlysta murgrönan markerats.

Naturvärdesobjekt 1

Objekt-ID Rubingatan 1	Naturvärdesklass 4
Inventeringsdatum 13-04-2022, 04-05-2022, 05-06-2022, 18-08-2022, 02-09-2022	Inventerare Ola Bengtsson, Pro Natura Johan Ennerfelt, Pro Natura
Biotoper Sekundär lövskog – friska och torra typ	Areal 0,64 ha
Naturtyper Skog och träd	Natura 2000 naturtyper Uppfyller ej kriterier

Översiktlig beskrivning

Naturvärdesobjektet utgörs av en lövdominerad skog med inslag av tall. Trädskiktet är mestadels ungt. Enligt flygbilder är de flesta träd i objektet uppvuxna efter 1970-talet. Tall, ek, björk och rönn är vanliga arter i trädskiktet. I objektet finns också en aspklon. Enstaka träd finns också av andra arter som skogslönn, tysklönn, oxel, apel och fågelbär. Buskskiktet är bitvis mycket tätt och utgörs till stor del av exotiska

Figur 2. Aspklon i naturvärdesobjekt 1

fågelspridda arter som oxbär, kornell, benved och häckberberis. Måbär, olvon och fläder skulle kunna höra till en mer ursprunglig naturlig flora i området. Skogen är glesare i objektets västra del. I fältskiktet växer här kruståtel, blåbär, blååtel och ljung. Det finns även enstaka mindre berghällar. I skuggigare delar av objektet hittas arter som tuvtåtel, kirskål och nejlikrot. Det är ont om kryptogamer på träden på grund av deras unga ålder. Det finns en del död ved i objektet, såväl högstubbar som lågor. Den döda veden utgörs framför allt av asp.

Bedömningsgrund biotopvärde

Bedömningen grundar sig på biotopvärden i form av ett naturligt förnygrat trädskikt och förekomsten av död aspved. Den döda veden är ett substrat för vedsvampar och vedlevande insekter. I objektet finns också en stor artrikedom av förvildade buskar. Även om dessa inte hör till den naturliga floran kan de utgöra värdväxter för olika insekter. Sammantaget bedöms objektet hysa vissa biotopvärden.

Bedömningsgrund artvärde

Tre rödlistade fågelarter påträffades under inventeringen. Dessa bedöms dock inte vara häckfåglar i objektet och därmed bidrar de inte till artvärdet. Artvärdet bedöms därmed vara obetydligt.

Naturvårdsarter, egna fynd:

Stare *Sturnus vulgaris* VU

Gråkråka *Corvus corone cornix* NT

Tornseglare *Apus apus* EN

Ärtsångare *Curruca curruca* NT

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Sammanfattningsvis bedöms naturvärdesobjektet hysa ett visst naturvärde motsvarande klass 4.

Tidigare inventeringar

Inga tidigare inventeringar har genomförts.

Lagligt skydd

Objektet omfattas inte av några skydd enligt lag.

Naturvärdesobjekt 2

Objekt-ID Rubingatan 2	Naturvärdesklass 3
Inventeringsdatum 13-04-2022, 04-05-2022, 05-06-2022, 18-08-2022, 02-09-2022	Inventerare Ola Bengtsson, Pro Natura Johan Ennerfelt, Pro Natura
Biotoper Ek- tallskog av bergig typ	Areal 0,98 ha
Naturtyper Skog och träd	Natura 2000 naturtyper Uppfyller ej kriterier

Översiktlig beskrivning

Naturvärdesobjektet utgörs av en kusttallskog där trädskiktet domineras av tall men med stort inslag av ek. Många av tallarna är gamla. I övrigt är skogen relativt ung. Det finns mycket död ved av tall i olika nedbrytningsstadier. I den döda veden syns spår av ett flertal olika insektsarter. I en gammal sälg hittades gnagspår av myskbock. Enstaka granar, björkar, rönnar och aspar påträffades. Buskskiktet är mestadels glest, men det finns en del oxbär, en, hallon och vildkaprifol. Dessutom sågs unga plantor av lagerhägg och en obestämd järneksart. I fältskiktet hittas kruståtel, ängskovall, skogssallat och blåbär. I en glänta runt berghällar växer gullris, knägräs, kärleksört och bergglim.

Figur 3. Tallskog med gott om död ved i naturvärdesobjekt 2.

Bedömningsgrund biotopvärde

De gamla och döda tallarna är viktiga substrat för insekter och svampar. I sammanhanget bär nämnas att många av de vedlevande svampar på tall som är vanliga i östra Sverige sällan bildar fruktkroppar i västra Sverige även om träden är gamla. Den gamla sälgen är också viktig både för vedinsekter och pollinatörer.

Bedömningsgrund artvärde

Under fältbesök hittades naturvårdsarterna myskbock (*Aromia moschata*) och murgröna (*Hedera helix*), vilket gör att naturvärdesobjektet bedöms hysa vissa artvärden. Det är troligt att murgrönan är en trädgårdsrymling. Detta är dock inte möjligt att avgöra. Då det inte finns något sätt att säkerställa om murgrönan är en trädgårdsrymling, tas den med ibland naturvårdsarterna nedan.

Naturvårdsarter, egna fynd:

- Myskbock, *Aromia moschata* (S)
- Murgröna, *Hedera helix* (F)

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Sammanfattningsvis bedöms naturvärdesobjektet hysa ett påtagligt naturvärde motsvarande klass 3.

Tidigare inventeringar

Inga tidigare inventeringar har genomförts.

Lagligt skydd.

Murgröna (*Hedera helix*) är fridlyst enligt 8 § Artskyddsförordningen (2007:845) i Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Södermanlands och Västra Götalands län.

Naturvärdesobjekt 3

Objekt-ID Rubingatan 3	Naturvärdesklass 4
Inventeringsdatum 13-04-2022, 04-05-2022, 05-06-2022, 18-08-2022, 02-09-2022	Inventerare Ola Bengtsson, Pro Natura Johan Ennerfelt, Pro Natura
Biotoper Sekundär lövskog friska och torra typer	Areal 0,26 ha
Naturtyper Skog och träd	Natura 2000 naturtyper Uppfyller ej kriterier

Översiktlig beskrivning

Naturvärdesobjektet består av en lövdominerad blandskog med stort inslag av ek, asp och tall. Terrängen är kuperad med bergväggar och stenblock.

Buskskiktet är välutvecklat och domineras framför allt av slån och oxbär. Det finns även en del körsbär, vildkaprifol och benved. Dessutom hittades en ung planta av en obestämd oxel. I fältskiktet är lundgröe en vanligt förekommande art.

Stensöta växer runt flera av bergväggarna.

Vid ett av inventeringsbesöken sågs

kaprifolguldmal som är en relativt ovanlig fjäril, vars larver lever på vildkaprifol. Det är ont om död ved i objektet.

Figur 4. Lövdominerad blandskog i naturvärdesobjekt 3.

Bedömningsgrund biotopvärde

Objektet bedöms ha vissa biotopvärden i form av ett moget naturligt föryngrat trädskikt.

Bedömningsgrund artvärde

Inga naturvårdsarter noterades. Naturvärdesobjektet bedöms därmed hysa obetydliga artvärden.

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Sammanfattningsvis bedöms naturvärdesobjektet hysa ett visst naturvärde motsvarande klass 4.

Tidigare inventeringar

Inga tidigare inventeringar har genomförts.

Lagligt skydd

Objektet omfattas inte av några skydd enligt lag.

6. Inventering av fåglar

Under fågelinventeringen noterades ett förhållandevis begränsat antal arter. Totalt noterades 18 olika fågelarter under inventeringen. Dessutom hördes ytterligare en art på avstånd utanför inventeringsområdet. Av dessa noterades 12 under omständigheter som indikerar att de möjligen, troligen eller säkerligen nyttjar inventeringsområdet som häckningslokal. För en fullständig lista över noterade fågelarter hänvisas till bilaga 2.

Den absoluta merparten av noterade arter är sådana som är vanligt förekommande i vardagslandskapet och som kan häcka i många typer av miljöer, också sådana som är kraftigt påverkade av människans aktiviteter. Fyra rödlistade arter noterades dock, nämligen björktrast (NT) och ärtsångare (NT) som möjligen nyttjar området för häckning, samt stare (VU) och tornseglare (EN) som inte bedöms häcka i området.

En stationär björktrast (NT) observerades i delområde 1 under inventeringen i maj. Miljön och tidpunkten gör att arten bedömdes som en möjlig häckfågel.

Ärtsångare (NT) noterades sjungande i delområde 1. Då arten uppträdde revirhävdande i en lämplig häckningsmiljö i lämplig häckningstid bedöms det som möjligt att arten nyttjar området som häckningsmiljö.

Mindre hackspett noterades inte alls under inventeringen.

Nattinventering av ugglor utfördes i början av april under en lugn kväll med uppehåll. Inga ugglor hördes.

6.1. Diskussion fågelinventeringen

Som nämns ovan gäller den absoluta merparten av alla fågelnoteringar arter som är allmänt förekommande i vardagslandskapet och som kan hitta häckningsmiljöer i flera olika typer av miljöer, även kraftigt människopåverkade sådana

Merparten av de arter som noterats som åtminstone möjliga häckfåglar i skogsmiljöerna är tämligen utpräglade skogsarter som bygger sina bon själv i grenklykor, skrevor eller liknande. Arter i denna kategori är björktrast, bofink, gransångare, koltrast, lövsångare, rödhake, ringduva och taltrast. Dessa arter är antingen insektsätare eller har en varierad diet bestående av såväl fröer som animalisk föda. Dessa arter förekommer allmänt i skogslandskapet överallt och kommer sannolikt, ifall de ytor där de häckar skulle påverkas, att flytta till nya

häckmiljöer i intilliggande skogsbestånd (dessa ligger en bit bort dock). Även svarthätta och ärtsångare faller under denna kategori men dessa arter föredrar ett något öppnare skogslandskap och kantzoner med buskage.

Ett fåtal av de arter som noterats som åtminstone möjliga häckfåglar är hålhäckande arter. Arterna i denna kategori är större hackspett, blåmes, talgoxe och nötväcka. Ingen av de tre sistnämnda arterna kan själv hacka ut sitt bohål utan är beroende av hål har bildats eller skapats på annat sätt. Blåmes, talgoxe och nötväcka är de skogsarter som är mest konkurrenskraftiga och som ofta tränger bort andra hålhäckare från existerande håligheter. Dessa arter trivs i många olika miljöer och häckar ofta i uppsatta holkar. Nötväckan har även förmågan att mura för ingångshålet till det utvalda bohålet till lagom storlek vilket gör att arten kan nyttja holkar och hål av olika storlek. Inga av ovan nämnda arter bedöms ha några svårigheter att hitta nya häckmiljöer i intilliggande landskap om dess nuvarande häckplatser skulle påverkas.

Ingen mindre hackspett påträffades under inventeringen. Enligt Artportalen har spridda fynd av mindre hackspett gjorts i närområdet, merparten av dessa utanför häckningsperioden. Inom inventeringsområdet finns inga lämpliga häckningsmiljöer för mindre hackspett. Det finns dock vissa miljöer med död ved där den mindre hackspetten möjligen skulle kunna söka föda. Den norra delen av inventeringsområdet (motsvarande naturvärdesobjekt 1) har inom ett pågående LONA-projekt rörande förekomst av mindre hackspett och lämpliga miljöer för arten, pekats ut som en yta som är lämplig för födosök men inte särskilt lämplig för häckning. I denna yta kan exempelvis mindre hackspett leta föda vintertid, men ytan utgör ingen optimal födosökmiljö. Övriga ytor inom inventeringsområdet har i samma LONA-projekt pekats ut som "mindre lämpliga" (ibland har termen "delvis lämplig" också använts för miljöer av denna typ) för den mindre hackspetten. Dessa ytor kan möjligen vid enstaka tillfällen hysa någon födosökande hackspett men de är generellt sett av betydligt lägre värde för den mindre hackspetten. Utifrån detta resonemang bedöms inte byggnation inom inventerat område ha någon avgörande betydelse för den mindre hackspettens möjligheter att fortleva och reproducera sig i närområdet.

7. Analys av områdets känslighet för byggnation

Resultatet av naturvärdesinventeringen visar att samtliga identifierade naturvärdesobjekt har placerats i naturvärdesklass 3 och 4. Naturvärdena är därmed att betrakta som förhållandevis måttliga. Detta gäller särskilt i naturvärdesobjekt 1 och 3. I naturvärdesobjekt 2 finns en del äldre tall och också en hel del död ved från tall. Dessa representerar ett visst naturvärde och en byggnation kommer att leda till en viss förlust av naturvärden lokalt, precis där man bygger, men denna förlust bedöms som begränsad och någon inverkan på naturvärden i en större geografisk skala bedöms inte ske. Om det ur ett praktiskt perspektiv är möjligt att spara en del gamla tallar och dessutom lägga upp faunadepåer av avverkade tallstammar och död ved av tall som är flyttbar, skulle detta i någon mån reducera förlusten av naturvärden lokalt.

När det gäller fåglar är det inventerade området förhållandevis artfattigt och de fågelarter som bedömdes som möjliga eller troliga häckare är främst vanliga arter. För dessa bedöms möjligheterna att hitta nya, lämpliga häckningsmiljöer i närområdet som mycket goda.

Två rödlistade arter – björktrast (NT) och ärtsångare (NT) – noterades som möjliga häckfåglar. Björktrasten trivs i parker, trädgårdar och liknande i närheten av människan. Därför bedöms inte denna art ha svårigheter att hitta nya häckningsmiljöer i närområdet. Om en byggnation kommer till stånd inom inventeringsområdet kan arten sannolikt hitta häckningsmiljöer även här förutsatt att byggnationen även omfattar anläggning av grönytor med parkartad karaktär. Ärtsångaren trivs i glesare skogar, gärna med en hel del buskar, i trädgårdsmiljöer och i andra typer av buskmarker. Arten förekommer även på hyggen och vid fågelinventeringar gjorda under senare år har ärtsångaren även noterats i yngre granplanteringar. Inte heller ärtsångaren bedöms ha svårigheter att hitta lämpliga häckningsmiljöer i närområdet. Buskmarker, glesa skogar och grönytor med buskmiljöer förekommer relativt allmänt i närområdet. Om byggnation inom inventeringsområdet även omfattar anläggning av grönytor med god förekomst av lövsnår och buskage kan ärtsångaren troligen hitta lämpliga häckningsmiljöer här även om byggnation kommer till stånd.

För att, så långt möjligt, undvika störning på fågellivet ur ett generellt perspektiv, är det viktigt att avverkning inför en eventuell byggnation görs utanför häckningsperioden.

Det kan, som nämns ovan, inte uteslutas att inventeringsområdet ingår i ett område där den mindre hackspetten kan söka föda, exempelvis vintertid då de rör sig över stora områden som kan vara flera hundra hektar stora. Miljöerna inom inventeringsområdet bedöms dock inte som optimala för den mindre hackspetten och de miljöer som eventuellt kommer att påverkas utgör endast en mycket liten del av ett möjligt vinterrevir. Ett sådant vinterrevir för den mindre hackspetten anges vara upp till 400 hektar stora. Det inventerade området vid Rubingatan är sammanlagt 1,88 ha vilket motsvarar 0,5 % av ett vinterrevir på 400 hektar. Den yta som bedömdes som "lämplig" är 0,64 ha motsvarande 0,2 % av ett sådant vinterrevirs yta. När det gäller bedömning av eventuella kumulativa effekter på den mindre hackspetten är detta helt och hållet avhängigt av vilken tidsperiod som sätts som startpunkt. Med utgångspunkt från dagens situation, då mycket stora delar av närområdet redan utgörs av stadsbebyggelse, bedöms inte de kumulativa effekterna av byggnation inom inventerat område bli märkbart stora. Sammantaget bedöms därför, som nämns ovan under avsnitt 6.1, inte en eventuell byggnation inom inventeringsområdet ha någon avgörande betydelse för den mindre hackspettens möjligheter att fortleva och reproducera sig i närområdet.

I naturvärdesobjekt 2 noterades murgröna. Murgröna är fridlyst enligt 8 § Artskyddsförordningen (2007:845). Med alla sannolikhet är den noterade individen en trädgårdsrymling. I inventeringsområdet fanns också gott om andra trädgårdsflyktingar. Fridlysning avser vilda exemplar men i fallet med murgröna finns inget sätt att verkligen avgöra om det är ett vilt exemplar eller ej. Om exploatering skulle medföra att individer av murgröna skulle skadas eller förstöras, kan man därför behöva ansöka om dispens från Länsstyrelsen enligt 15 § samma förordning.

8. Litteratur och källor

8.1. Skriftliga källor

Andersson, L. 1993: Ängs- och hagmarker i Jönköpings län. – Miljö i Jönköpings län 1993:1. Länsstyrelsen i Jönköpings län.

ArtDatabanken 2013: Naturvårdsarter. – ArtDatabanken rapporterar 14, SLU.

Jordbruksverket 2005: Ängs- och betesmarksinventeringen – inventeringsmetod. Jordbruksverket Rapport 2005:2.

Jönsson, C. 2009: Ny metod för kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS). – Metria Geoanalys. 2009.

Löfgren, R. & Andersson, L. 2000: Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Kriterier för naturvärdering, skydd och skötsel. – Naturvårdsverket. Rapport 5081.

Länsstyrelsen, naturvårdsenheten 1986: Inventering av ädellövskog i Göteborgs kommun 1986:8. Länsstyrelsens offset 1986.

Nitare, J. (ed.) 2010: Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. – 4:e rev uppl. Skogsstyrelsen.

Påhlsson, L. 1998: Vegetationstyper i Norden. – TemaNord 1998:510.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. – Svensk Standard SS 199000:2014.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Komplement till SS 199000. – Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

Skogsstyrelsen 2014: Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

8.2. Kartor

Ortofoto erhållet av Göteborgs Stad.

8.3. Databaser och internet

Artportalen – Rapportsystem för växter, djur och svampar:

<https://artportalen.se/>

Länsstyrelsernas geodatakatalog:

<https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Skogsstyrelsens kartdatabas:

<https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Utförare Pro Natura Träringen 66b 416 79 Göteborg Handläggare Pro Natura Ola Bengtsson Johan Ennerfelt	Dokumentnamn Naturvärdesinventering samt fördjupad artinventering av fåglar i ett område vid Rubin, Göteborgs Stad	Sidnummer (antal sidor) 24 (24)
		Datum 2023-05-24
		Version 1:2

Bilaga 1

Karta över inventeringsområdet samt naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass

Karta över inventeringsområdet samt naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass

Teckenförklaring

- Gräns inventeringsområde
- Naturvärdesklass 3
- Naturvärdesklass 4
- Murgröna

Bilaga 2

Karta över naturvärdesobjektens naturtyper

Karta över naturvärdesobjektens naturtyper

Teckenförklaring

- Skog och träd
- Gräns inventeringsområde

Bilaga 3

Lista över noterade fågelarter

Artlista fågelinventering Rubingatan							
Delområde	Art	Status	April	Maj	Juni	Häckning	Kommentar
1	Björktrast	NT & Fågeldirektivet bilaga 2		stationär		Möjlig	
1	Blåmes	LC			2 par med ungar	Säker	
1	Koltrast	LC & Fågeldirektivet bilaga 2	stationär	stationär	föda åt ungar i näbben	Trolig	
1	Kråka	NT & Fågeldirektivet bilaga 2			stationär	Sannolikt ej	
1	Nötväcka	LC			ungfågel	Säker	
1	Ringduva	LC & Fågeldirektivet bilaga 2	sång	stationär	sång	Möjlig	
1	Svarthätta	LC			sång	Möjlig	
1	Stare	VU			2 individer drog omkring	Sannolikt ej	
1	Steglits	LC		överflygande		Sannolikt ej	
1	Talgoxe	LC	sång	parningsceremonier		Trolig	
1	Taltrast	LC & Fågeldirektivet bilaga 2	sång			Möjlig	
1	Tornseglare	EN			överflygande, födosökande	Sannolikt ej	
1	Ärtsångare	NT			sång	Möjlig	
2	Blåmes	LC		sång		Möjlig	
2	Gransångare	LC	sång		stationär	Möjlig	
2	Gräsand	LC & Fågeldirektivet bilaga 2	rastande			Sannolikt ej	
2	Koltrast	LC & Fågeldirektivet bilaga 2	stationär			Möjlig	
2	Nötväcka	LC	stationär			Möjlig	
2	Ringduva	LC & Fågeldirektivet bilaga 2		sång	stationär	Möjlig	
2	Rödhake	LC	sång	stationär		Möjlig	
2	Större hackspett	LC			stationär	Möjlig	
2	Svarthätta	LC		stationär		Möjlig	
2	Talgoxe	LC		stationär		Möjlig	
3	Blåmes	LC	sång	stationär	stationär	Möjlig	
3	Gransångare	LC	sång	stationär	sång	Möjlig	
3	Koltrast	LC & Fågeldirektivet bilaga 2			förflygande	Möjlig	
3	Nötväcka	LC	stationär			Möjlig	
3	Ringduva	LC & Fågeldirektivet bilaga 2			sång	Möjlig	
3	Rödhake	LC			stationär	Möjlig	
3	Svarthätta	LC			sång	Möjlig	Precis utanför nordöstra gränsen
3	Sädesärta	LC	hörd, troligen överflygande			Sannolikt ej	
3	Talgoxe	LC			stationär	Möjlig	
3	Tornseglare	EN			överflygande, födosökande	Sannolikt ej	